

Contractar, organitzar i accedir a les revistes electròniques en les biblioteques de les universitats de Catalunya

L. Anglada, N. Comellas, J. Roig, R. Ros, M. Tort

El Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC) gestiona diferents programes cooperatius com ara el catàleg col·lectiu, el servei de préstec interbibliotecari, una base de dades de sumaris, una biblioteca digital, un programa de formació i un servidor de tesis doctorals. Tots aquests programes funcionen interrelacionadament de manera que es pugui anar d'un servei a l'altre amb facilitat.

Una de les actuacions cooperatives que s'està duent a terme des del CBUC és la contractació i organització de revistes electròniques. L'Oficina Tècnica del CBUC coordina o realitza directament les tasques de selecció, negociació i contractació de recursos de la biblioteca digital. Actualment hi ha 5.440 revistes electròniques accessibles. Encara que es compta amb subvencions, la major part dels costos de subscripció són pagats per les pròpies biblioteques.

En aquest article es descriuen les pràctiques i processos usats al CBUC per tal de seleccionar, contractar, descriure i organitzar revistes electròniques. Un tipus de recurs que per les seves característiques (accés remot, usuaris simultanis, enllaços a d'altres documents, etc.) permet que totes les biblioteques del consorci treballin juntes per a afrontar els reptes i les oportunitats que ofereixen les fonts d'informació electrònica.

Aquest article és una traducció al català de l'article de L. Anglada, N. Comellas, J. Roig, R. Ros i M. Tort. Licensing, organizing and accessing e-journals in the Catalan university libraries, publicat a *Serials : the journal of the United Kingdom Serials Group*. Vol. 16, n. 3, November 2003, pp. 299-306.

Gestionar les revistes electròniques en un context de cooperació

El Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC) neix l'any 1996 després d'una gestació de més de cinc anys¹. Els seus objectius originals responien a necessitats més pròpies de la dècada dels 80 que les que han caracteritzat la creació de consorcis de biblioteques a finals dels 90. En aquest període, el sistema universitari de Catalunya va passar de tenir tres universitats a tenir-ne nou en poc menys de tres anys. Això i les necessitats d'automatitzar els serveis bibliotecaris van conduir a una situació en la que totes les biblioteques de les universitats públiques van decidir adoptar el mateix sistema automatitzat, el VTLS.

La coincidència de sistemes i la tradició cooperativa que ja havien tingut les biblioteques de Catalunya va facilitar plantejar-se com a objectiu comú la creació d'un catàleg col·lectiu –el Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC)-, fet que s'assoleix el 1996. El CBUC es crea amb la finalitat de crear i mantenir el catàleg col·lectiu però la mateixa inèrcia cooperativa fa que ben aviat les biblioteques agrupades en el Consorci es plantegin nous programes de cooperació com van ser el préstec interbibliotecari (1997), la base de dades de sumaris (1998), la Biblioteca Digital de Catalunya (1999), un programa de formació (2000) i un servidor de tesis doctorals a text complet (2001).

Els serveis mencionats són independents i complementaris, però el CBUC els ha dissenyat per a que estiguessin interrelacionats els uns amb els altres intentant que de l'ús d'un servei concret es pogués passar amb facilitat a un altre. Així, per exemple, la interfície de consulta del catàleg col·lectiu permet als usuaris iniciar un préstec interbibliotecari, i la consulta d'un sumari electrònic permet la localització immediata de la revista al catàleg col·lectiu. La contractació i organització de revistes electròniques s'ha fet procurant no segregar-les dels altres materials de les biblioteques i tampoc dels altres serveis.

La majoria de les revistes electròniques subscrietes per les biblioteques del CBUC procedeixen de subscripcions conjuntes fetes dins del programa de la Biblioteca Digital de Catalunya (BDC). Gran part dels treballs de l'Oficina del CBUC es dirigeixen a facilitar tant la seva contractació, com la seva catalogació i accessibilitat.

El CBUC basa el seu funcionament en diferents grups de treball (de catalogació, de recursos electrònics, de formació...), en una Oficina Tècnica que coordina els treballs i en una Comissió Tècnica formada pels directors de les biblioteques consorciades. El procés de presa de decisions és per consens i la consecució d'acords és el fruit de molt treball d'estudi, informació i coordinació tècniques.

Contractar revistes electròniques : La Biblioteca Digital de Catalunya

Els treballs per la contractació col·lectiva de recursos electrònics van començar el 1998, va ser llavors quan aquestes activitats van rebre el nom de Biblioteca Digital de Catalunya. La finalitat d'aquesta és "proporcionar un conjunt nuclear comú d'informació electrònica per a la totalitat dels usuaris de les biblioteques del CBUC".

Els criteris de selecció usats per determinar els productes susceptibles de ser contractats consorciadament són:

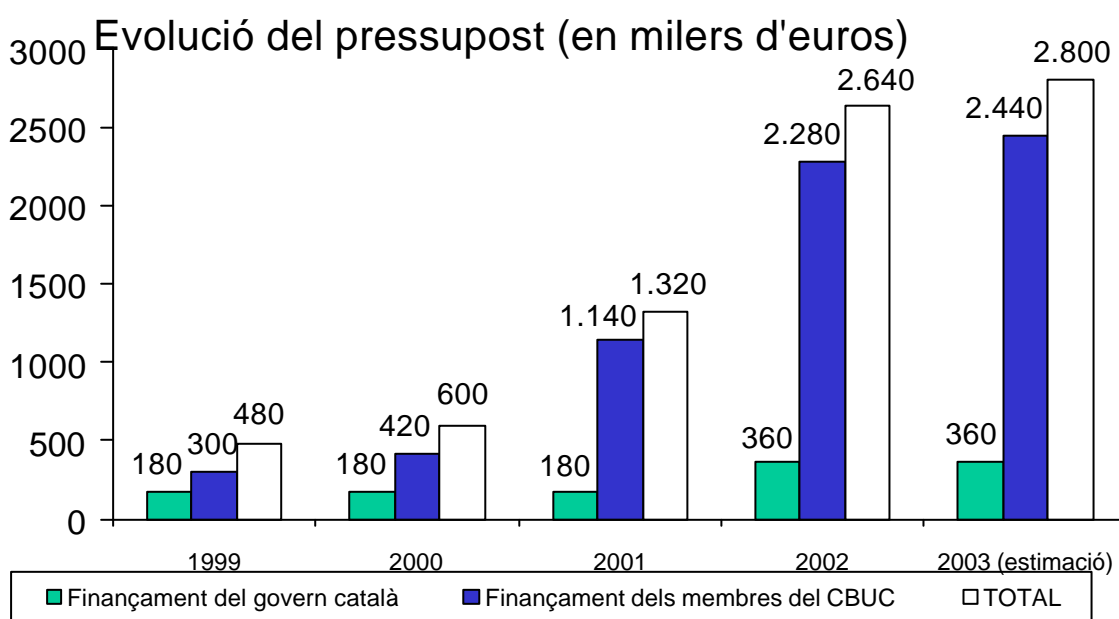
- **Interès:** les bases de dades o paquets de revistes contractats han de ser prou multidisciplinars com per poder atraure l'atenció (i els diners) de les institucions que ja les subscriuen prèviament, però també d'aquelles que en tenien poques o cap subscripció.
- **Accessibilitat:** les contractacions consorciades han de representar una millora en l'accés, no només en termes de tecnologia (en general l'accés és directe al *website* de l'editor, controlat a través de reconeixement d'adreces IP autoritzades), sinó també en termes de contingut (*cross access*, accés a tot el paquet de revistes, accés a anys anteriors, etc.)
- **Cost:** les condicions econòmiques de les contractacions han de suposar alguna o diverses millores respecte de les contractacions individuals; aquestes millores poden suposar estalvis respecte la situació precedent, contenció de preus a mig termini, beneficis derivats d'economies d'escala, elements de valor afegit derivats de la contractació col·lectiva, etc.

Amb aquests elements, i mantenint sempre una gran comunicació amb les biblioteques, l'Oficina Tècnica selecciona els proveïdors amb qui negociar contractes conjunts. L'aprovació de les ofertes la fa la Comissió Tècnica, comissió formada per tots els directors de les biblioteques del CBUC. Fins ara s'han aprovat totes les propostes de subscripció consorciada presentades. Cal dir que la majoria d'ofertes són la resposta a una petició prèvia de la mateixa Comissió, que delega en l'Oficina Tècnica la negociació amb l'editor. En alguns casos, sobretot en bases de dades especialitzades, l'Oficina Tècnica del CBUC ha comptat amb l'assessorament de grups de treball creats amb tal motiu.

Les negociacions amb l'editor per establir l'oferta econòmica final i per acordar els termes i condicions de la llicència són llargues i dures. Cal dir però que, igual que passa amb els models de preus dels diferents editors, les llicències s'han anat simplificant amb el temps i que (en part gràcies als esforços de diverses associacions de biblioteques i professionals relacionats amb el sector)² hi ha un acord tàcit general sobre els aspectes més importants que ha d'incloure. De moment el CBUC no disposa d'un model propi de llicència, però pacta amb l'editor l'addició/supressió de clàusules que puguin afavorir els seus membres segons les pràctiques més acceptades, posant especial èmfasi en el tema d'usuaris autoritzats (incloent *walk-in users* i usuaris remots), usos autoritzats (préstec interbibliotecari, dossiers electrònics) arxius perpetus i condicions econòmiques especials. El director del CBUC signa una sola llicència en nom de tots els membres del Consorci; la llicència es penja a la Intranet del CBUC per tal que tots els membres del Consorci coneguin les condicions del contracte.

Deixant a banda els ajuts del Govern amb els que ha comptat la Biblioteca Digital de Catalunya, els costos de les subscripcions són pagats per les biblioteques. Cada una paga una part de l'import total negociat per l'accés electrònic que es calcula segons una fórmula de repartiment interna que té en compte, entre d'altres paràmetres, la despesa anterior de cada membre amb l'editor en qüestió, la dimensió de la universitat dins el conjunt del consorci (segons el seu pressupost i el seu nombre d'estudiants) i una part igual per a tothom. L'Oficina Tècnica del CBUC calcula quina part del total cal imputar a cada membre i demana a l'editor que emeti una factura per a cadascun.

La fórmula de repartiment usada fa que, per les universitats grans i amb un volum important de subscripcions prèvies, l'import a pagar signifiqui en la majoria de casos un estalvi respecte al que hauria pagat per mantenir les mateixes revistes que ja tenia; en canvi, per a les universitats més petites o amb poques subscripcions prèvies, l'import a pagar suposa un increment però accedint a una quantitat d'informació que li seria impossible obtenir amb una subscripció individual. En tots dos casos, s'obté més informació a un sobrecost raonable i relativament fàcil de justificar. Només d'aquesta manera es pot explicar l'èxit de les contractacions consorciades al CBUC, que van començar el 1998 amb poc més de 180.000 euros en aquell moment i que el 2003 suposen una despesa total de gairebé 3 milions d'euros (2 milions en revistes electròniques; la resta, en bases de dades i llibres electrònics). Vegeu l'evolució del pressupost de la Biblioteca Digital de Catalunya a la figura 1:

En revistes electròniques, els models de preus que els editors ofereixen a consorcis són variats, però en els darrers anys hi ha hagut una tendència a normalitzar les ofertes i a prendre com a preu base el total de la despesa que els membres del consorci han fet en l'any anterior, més uns increments (per nous títols, per nous membres, etc.) a negociar. El CBUC prefereix l'opció *electrònic més paper*: es paga consorciadament l'import de l'accés electrònic, i s'estableix un preu amb descompte per les subscripcions en paper que les biblioteques vulguin seguir mantenint (de manera

opcional i amb càrrec al seu pressupost). Aquesta opció que es va prendre per primera vegada l'any 2000 s'ha demostrat encertada. Des de llavors les biblioteques han anat cancel·lant progressivament, i cadascuna al seu ritme, subscripcions en paper fins quedar reduïdes a un nombre simbòlic. Hi ha altres models de preus (sobretot en el món de les bases de dades), però no tots són igual d'avantatjosos per als consorcis, i menys per als que no pertanyen a l'òrbita anglo-saxona³.

Catalogar revistes electròniques cooperativament

Una vegada feta la contractació de les revistes electròniques s'ha de decidir la manera de donar-les-hi accés. S'ha de determinar si es crearan llistes en pàgines web de les revistes contractades, si s'inclouran en bases de dades específiques per a aquests recursos, o bé si les revistes electròniques es catalogaran en el catàleg. Si es fan llistes en pàgines web s'ha de determinar si han de ser per ordre alfabètic, per matèries o per altre tipus, i si es cataloguen al catàleg s'ha de determinar si s'han de catalogar totes les revistes electròniques o si s'ha de fer una selecció, i s'ha de definir també com es catalogaran (el nivell de catalogació, descripció, indexació...)⁴.

Els avantatges de donar accés a les revistes electròniques des de fora del catàleg estan en la rapidesa de localitzar la informació. Aquesta opció presenta però el gran inconvenient de segregar aquests recursos de la resta de col·leccions de la biblioteca. Això s'elimina amb la inclusió de les revistes electròniques en el catàleg de la biblioteca, amb els avantatges addicionals per l'usuari de disposar de més varietat de punts d'accés i de trobar els registres bibliogràfics relacionats (per exemple, col·leccions de la revista en format paper o altres formats). Les principals dificultats de catalogar les revistes electròniques en el catàleg són el treball de catalogació i l'esforç que suposa el manteniment de les URL.

El CBUC va acordar, des de les primeres contractacions que es van realitzar, integrar al catàleg col·lectiu les revistes electròniques, tant les contractades consorciadament com les contractades localment. El Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC)⁵ inclou més de 2.2 milions de títols que suposen 4.5 milions d'exemplars físics localitzats en les 140 biblioteques físiques diferents que el formen. El CCUC està concebut com a portal de tota la informació que les biblioteques seleccionen per donar servei a la seva comunitat d'usuaris, tant si els documents són propietat de la institució, com si són documents contractats que es troben en servidors remots, com si són recursos gratuïts que es troben en qualsevol servidor de la Xarxa. El CCUC té enllaços que porten directament d'un registre localitzat al catàleg col·lectiu al catàleg local de la biblioteca que té el document.

A 31 de gener del 2003 al CCUC hi ha catalogades 5.440 revistes electròniques, unes 1.500 corresponen a revistes contractades en paquets d'editorials, unes altres 1.500 a revistes incloses en bases de dades de text complet i la resta, a revistes electròniques contractades localment o gratuïtes. La figura 2 mostra una pantalla de l'índex de títols de les revistes de Business Source Elite catalogades en el CCUC.

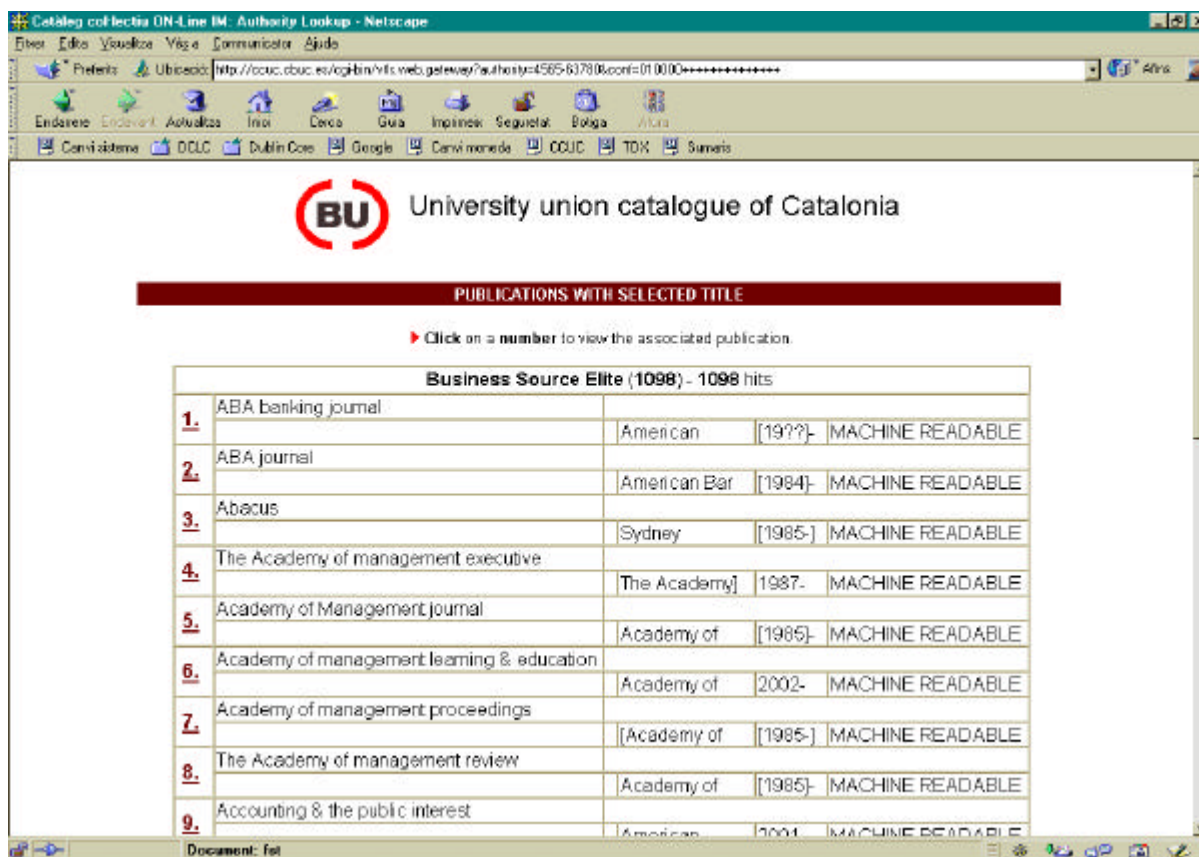

Figura 2

Per facilitar la cerca al CCUC s'ha elaborat uns filtres dels principals tipus de recursos electrònics amb accés al text complet i per tant també de les revistes electròniques, que permet buscar-los directament. Aquest filtre és el resultat d'una cerca booleana "amagada" amb el contingut del camp 655 del format MARC i permet buscar per paraules clau en general, en el camp d'autor, en el camp de matèria i en la zona del títol.

Per catalogar una revista electrònica al CCUC cal que aquesta tingui una pàgina web pròpia (*publication overview*) amb les dades necessàries a partir de les quals es pugi fer la catalogació. Això permet també tenir per cada títol una URL única i permanent que es demana al distribuïdor abans de començar a catalogar. Amb aquesta condició es descarta la catalogació de les revistes incloses en bases de dades que contenen articles però no tenen una pàgina web amb les dades generals de la revista. Per a les revistes electròniques gratuïtes se segueix el mateix procediment però a més a més la institució que vulgui catalogar-les s'ha de fer responsable del manteniment de la seva URL.

L'any 1999 el grup de treball de catalogació del CBUC va creure necessari treballar en la redacció de pautes que permetessin facilitar la catalogació d'aquests nous materials, crear registres de recursos electrònics uniformes que facilitessin l'intercanvi d'un catàleg a l'altre i compartir l'esforç de l'estudi i la comprensió de la múltiple documentació i normativa internacional sobre el tema. A partir d'aquest treball s'han elaborat, fins ara, onze pautes que es refereixen a diferents aspectes relacionats amb les normes ISBD(ER). Aquestes pautes han estat resumides, per facilitar la seva

aplicació, en una *Guia per a la catalogació de recursos electrònics remots en el CCUC*.⁶

El tema més discutit l'any 1999 va ser decidir si catalogar la versió electrònica d'una revista en un registre separat o bé incloure la informació de la versió electrònica en el registre de la versió impresa. L'acord va ser catalogar les versions impreses i en línia d'una mateixa revista en registres separats. La decisió es va prendre perquè era la pràctica més comuna en les biblioteques universitàries americanes i europees, permetia catalogar la revista encara que no existís la seva versió impresa i permetia també incloure informació que no té cabuda en un registre únic basat en la versió impresa, com per exemple, l'ISSN electrònic. Per altra banda és la pràctica que recomana el *CONSER, An International Cooperative Serials Cataloging Program*. La pràctica d'un únic registre, a més, no hagués permès l'elaboració del filtre específic per l'accés a les revistes electròniques.

La catalogació de les revistes electròniques contractades a través del CBUC es distribueix entre les nou institucions que en formen part. La catalogació es fa al CCUC i seguidament els registres es copien als catàlegs locals. Per catalogar aquestes revistes electròniques, a més de l'opció de buscar-les i copiar-les de la base de dades WorldCat d'OCLC que tenim subscripta, des de l'oficina del CBUC es distribueix una plantilla de catalogació per cada paquet contractat, de manera que els catalogadors poden fer fàcilment i substituint les creus per la informació adequada, uns registres uniformes i coherents. En la figura 3 podem veure un exemple d'aquestes plantilles que hem elaborat pel paquet Kluwer Online.

```

Niv. local: 1      Analitz: 0 Operador: 0000      Edit
                Est Reg: n Entr: 011010      Usat: 011010
Tipus: I NivBib: s PublGov: 0 Llen: eng EncRep: 1 Ilust:      Codif: 3
DGMat: K MatBio:  PublCon: 0 País: ne TipDat: m PublPeriòd: p
Índex: 0 TipPub:  Hometge: 0 Form:      NivInt:  Dates: 19??-9999

001  CXXXXXXXX60
022 00 XXXX-XXXX (versió paper)
035  XXXX-XXX60
049  XX
245 3X XXXXXXXX $z Recurs electrònic
257 00 Revista electrònica
260 00 Dordrecht $b Kluwer Academic Publisher $c [19??]-
530 00 Versió electrònica del títol en paper: XXXXXXXXXXXX = SIN XXXX-XXXX
554 00 XXXXX
556 00 Descripció feta a partir de: Vol. XX, no.X (XX., XXXX), el XX(dia) XXXXXXXX(mes) XXX(any)
650 00 XXXXXXXXXXXX $x Revistes
655 00 Revistes electròniques
740 00 Kluwer Online
856 40 $z Accés restringit als usuaris de la UB, UAB, UPC, UPF, UdG, UdL, URV, UOC, BC i
UJI $u http://www.wkap.nl/jrnlto.htm/XXXX-XXXX
998  XX XX XX XXX

```

Figura 3

Sistemes complementaris d'accés a les revistes electròniques

Com han fet altres institucions bibliotecàries, el CBUC també dona accés, des de pàgines de la seva web, a les revistes electròniques de text complet que conformen la Biblioteca Digital de Catalunya i ho fa organitzant-les per proveïdor i també a través d'un índex alfabètic de títols (Figura 4).

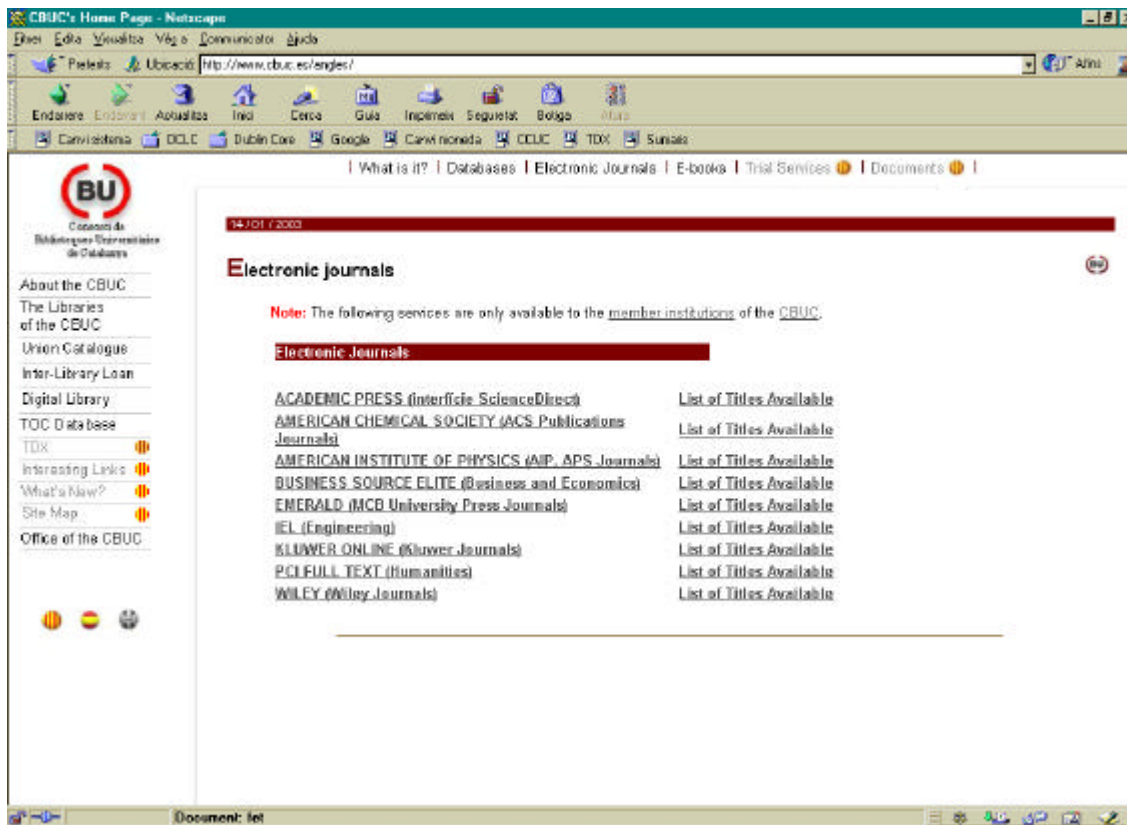

Figura 4

Per organitzar les revistes en les seves webs, algunes institucions consorciades disposen de pàgines estàtiques que permeten accedir a les revistes electròniques per títol, matèria i per proveïdor, i altres organitzen les pàgines web de revistes mitjançant gestors de bases de dades.

El CBUC ha tingut com objectiu facilitar tant com fos possible l'accés de les col·leccions de les seves biblioteques. Per això ha creat instruments complementaris d'accés i enllaços entre diferents recursos.

L'any 1.998 algunes de les institucions del CBUC ja comptaven amb un servei d'alerta de sumaris electrònics que substituï a el tradicional sistema amb fotocòpies. D'aquesta manera els seus usuaris rebien una còpia del sumari de les revistes que els interessava a mida que anaven arribant a la biblioteca. Per estalviar esforços i aconseguir sinèrgies entre aquestes institucions, es va crear una base de dades de sumaris electrònics centralitzada al CBUC.

Aquesta base de dades compta ara amb la descripció de més de tres milions d'articles corresponents a unes nou mil revistes. La informació que nodreix aquest servei prové de l'empresa EBSCO (80%), de la Universidad Complutense de Madrid (10%) i l'altre 10% és introduït directament per les institucions consorciades per diferents mètodes (escaneig o manual). Aquest darrer grup correspon bàsicament a revistes d'àmbit local que no solen ser gestionades per empreses internacionals.

Si bé la idea inicial d'aquesta base de dades era oferir un servei d'alerta als usuaris del CBUC (l'accés és restringit), el fet d'afegir-hi un cercador d'articles, que aquest

cercador fos d'accés lliure i que el nombre d'articles superés una massa crítica important, ha fet que s'estigui convertint també en una base de dades repositori per a la consulta d'articles. De fet, en els darrers mesos aquesta segona part està prenent el protagonisme a la primera pel que fa al nombre de consultes. Aquesta segona funció del servei ha estat aprofitada per algunes institucions com a plataforma estable per introduir retrospectivament números antics de les revistes i així tenir una eina per poder fer consultes sobre el seu conjunt.

La base de dades de sumaris és un dels programes principals en que treballa el CBUC. Es per això que estableix enllaços amb tots els altres de manera que l'usuari sempre tingui una manera d'aconseguir finalment el document que vol, ja sigui per préstec interbibliotecari o directament consultant-lo a la Biblioteca Digital de Catalunya.

L'enllaç amb el catàleg col·lectiu funciona en ambdós sentits: un cop localitzada una revista al catàleg es pot accedir als seus sumaris a través del camp MARC 856. També des de la base de dades de sumaris es pot accedir al registre de la revista amb un enllaç basat en el número d'ISSN. Com que tots dos productes són mantinguts dins el CBUC no hi ha problema de compatibilitat en els enllaços.

L'enllaç amb el servei de préstec interbibliotecari s'activa quan un usuari sol·licita rebre un document que no té a text complet dins la Biblioteca Digital de Catalunya. El sistema porta les dades de l'article i de la revista directament al formulari de petició de la seva institució per a que el processin, i ajuda al responsable del servei a localitzar-lo.

L'enllaç amb la Biblioteca Digital de Catalunya és el més complex però alhora un dels més útils ja que aconsegueix portar l'usuari directament des de la cerca al document que ell vol. Com que els proveïdors de la informació digital són diversos i utilitzen diferents tecnologies, no hi ha una manera estàndard d'enllaçar amb ells i, ara per ara, només hem aconseguit fer-ho fins al nivell de la revista, no del número en concret. En un futur proper, quan aquests proveïdors i nosaltres suportem protocols oberts d'enllaç com Z39.50 o, millor, OpenURL per la seva facilitat d'implementació, millorarem molt l'eficàcia i encert de totes aquestes connexions.

La figura 5 mostra com els diferents serveis del CBUC s'enllacen entre sí per guiar l'usuari durant tota la seva cerca d'informació.

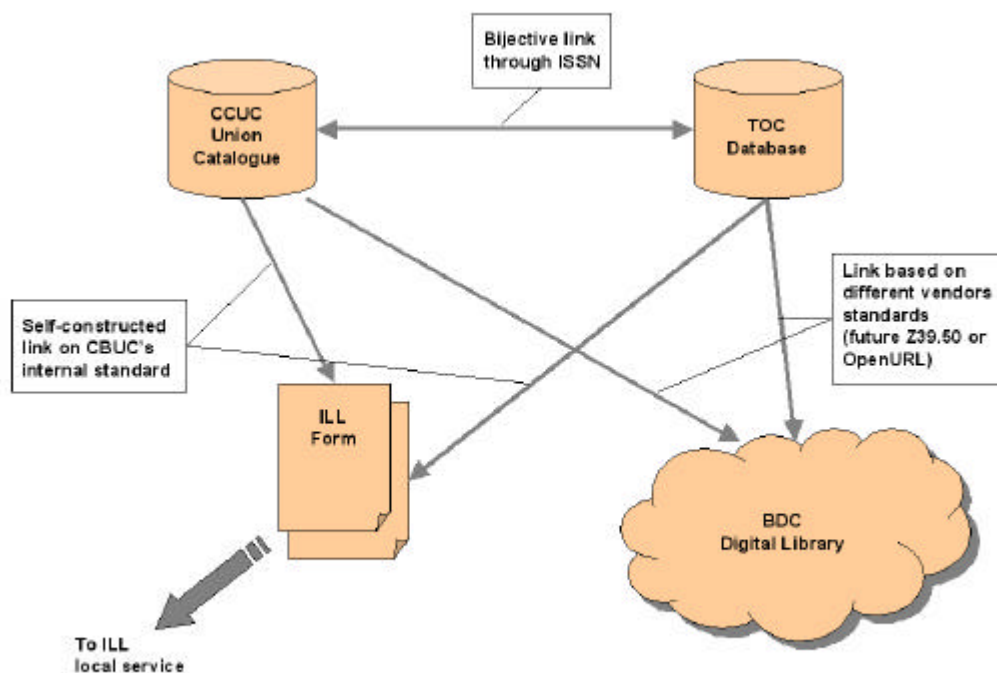

Figura 5

Aprentatges

En aquests gairebé cinc anys de treball consorciat a l'entorn de la contractació de revistes electròniques, els aprenentatges se situen en quatre àmbits: en el de la negociació, en el del nou entorn digital per a les biblioteques, en el del comportament dels usuaris i en el d'organització i accés de les revistes electròniques.

Actualment, i després d'algun temps de rodatge, les estratègies de selecció i contractació estan bastant ben definides. Internament el CBUC ha discutit molt sobre la millor estratègia a seguir, però la pràctica ens ha dut sempre a seleccionar paquets de revistes d'editorials amb un nombre considerable de títols, amb l'objectiu d'incrementar la informació disponible pels usuaris de les biblioteques del CBUC. Això s'ha fet tenint sempre en compte les ofertes que presentessin una millor relació cost - benefici. Actualment les preocupacions de les biblioteques se centren en la contractació de revistes editades per petits editors, entre les quals es compten les editades a Espanya i a Catalunya. Les tècniques de negociació i contractació estan prou estandarditzades i només és de lamentar que la poca estabilitat del mercat editorial ens hagi fet invertir més esforços dels que teníem previstos, fins i tot en el cas de contractes a tres anys. Finalment, hi ha una satisfacció gran sobre els mecanismes usats pel repartiment intern de costos, tot i que es creu que aquests hauran de ser revisats en un futur proper quan les dades d'utilització siguin més estables i fiables.

Al llarg d'aquests anys els directors de les biblioteques han discutit llargament sobre les amenaces i les oportunitats que presentava el nou paradigma de les revistes electròniques contractades consorciadament. Inicialment, la resistència a contractar

títols no prèviament subscrits va ser gran entre alguns bibliotecaris que consideraven que era una forma de pagar més per revistes que no tenien interès. El temps i el comportament dels usuaris, a més dels estudis d'altres consorcis⁷, ens han mostrat que l'ús de revistes no subscrites prèviament és alt, donat que la subscripció a un paquet de revistes ofereix als usuaris la possibilitat de triar entre un major volum d'informació (que inclou revistes subscrites i no subscrites prèviament). La política d'optar per contractacions basades en l'accés electrònic (amb compra opcional de la versió impresa) i deixar que les biblioteques defineixin el seu propi ritme de cancel·lació de revistes en paper s'ha demostrat encertada també. Hi ha hagut, i hi ha encara, resistències a la cancel·lació d'exemplars en paper, però la política seguida ha estat progressiva i no radical. En general els usuaris han valorat positivament l'increment de títols, la facilitat de la consulta electrònica i les garanties dels contractes signats respecte de l'accés perpetu.

El comportament dels usuaris és sempre difícil de preveure i de conèixer. No estem satisfets de les dades estadístiques que tenim. La informació proporcionada per les editorials és encara precària i poc comparable i l'esforç d'analitzar-la és alt. Recentment el CBUC ha arribat a un acord amb la Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona perquè professorat d'aquesta facultat analitzi les dades estadístiques d'ús com a tema de recerca. En tot cas, la nostra experiència ens permet fer almenys dues afirmacions. La primera és que en l'ús de revistes electròniques és determinant tenir una massa crítica a partir de la qual l'usuari comenci a trobar títols (coneguts i/o nous) del seu interès. La segona és que, malgrat les deficiències ja comentades sobre estadístiques, podem veure unes pautes de comportament relativament constants: uns primers anys de major ús seguits de períodes més estables.

La discussió interna sobre les millors maneres de donar accés a les revistes electròniques contractades també ha estat un tema constant al si del CBUC. Cal tenir en compte que al Consorci la contractació de revistes electròniques va començar al mateix temps que ho va fer a la major part de biblioteques a nivell internacional, i que les millors polítiques al respecte no estaven definides llavors ni ho estan tampoc ara. L'opció de facilitar l'accés als títols a través del catàleg col·lectiu i dels locals s'ha demostrat encertada, i després de vacil·lacions inicials ara són les biblioteques les més actives reclamant la catalogació immediata de les revistes de nova contractació. Això no exclou la utilitat d'altres mitjans d'accés però n'és la base. Tot i així, els directors de les biblioteques del CBUC van considerar que calia una tasca suplementària de difusió de les revistes electròniques i d'altres recursos electrònics d'informació, així com de promoció del seu ús, i va decidir fer enguany un fullet explicatiu de la Biblioteca Digital de Catalunya.

Finalment, encara que no en darrer lloc, la satisfacció pel treball col·lectiu és molt alta. Les biblioteques universitàries de Catalunya han experimentat millores molt importants en els darrers quinze anys. Aquestes es van centrar en l'automatització, en l'organització dels serveis i en la construcció de nous edificis. El gran punt feble a finals dels anys 90 eren les col·leccions, que no havien crescut al mateix ritme al que les biblioteques europees ja ho havien fet durant els anys del règim del general Franco. Aquesta limitació ha trobat un paliatiu molt gran en les compres consorciades, que han incrementat el volum de títols disponibles en un nombre molt elevat (fins i tot a les

universitats que tenien les millors col·leccions). Actualment, almenys pel que fa a revistes electròniques, el treball consorciat ha permès a les biblioteques acadèmiques de Catalunya situar-se en un nivell que no era previsible cinc anys enrera.

Referències

¹ Anglada, L., Working together, learning together: the Consortium of Academic Libraries of Catalonia, *Information technology and libraries*, 1999, 18 (3)139-144, disponible electrònicament a: http://www.lita.org/ital/1803_anglada.html. Vegeu també la pàgina web del CBUC a: <http://www.cbuc.es>

² Cox, J. Developing model licences for electronic resources: cooperation in a competitive world, *Library consortium management: an international journal*, 2000, 2 (1) 8-17, disponible electrònicament a: <http://www.emeraldinsight.com/1466-2760.htm>. DOI 10.1108/14662760010326123
Vegeu també la pàgina web de LibLicense a: <http://www.library.yale.edu/~license/index.shtml>

³ CBUC, Perquè algunes biblioteques i consorcis estan pagant massa per la informació electrònica, 2001, disponible electrònicament a: <http://www.cbuc.es/5digital/Whycaw.doc>. Vegeu també: Anglada, L.; Comellas, N., What's fair? Pricing models in the electronic era, *Library Management*, 2002, 23 (4/5) 227-233, disponible electrònicament a: <http://www.emeraldinsight.com/0143-5124.htm>. DOI 10.1108/01435120210429952. Versió catalana disponible electrònicament a: <http://www.cbuc.es/5digital/WhatsCatweb.pdf>

⁴ Curtis, D.; Scheschy, V. M.; Tarango, A. R., Developing and managing electronic journal collections: a how-to-do-it manual for librarians, 2000, New York, Neal-Schuman Publishers, Inc.

⁵ <http://www.cbuc.es/ccuc/>

⁶ <http://www.cbuc.es/3cataleg/342erAnnex2.htm>

⁷ Sanville, T. J., A method out of the madness: OHIOLink's collaborative response to the serials crisis (four years later – progress report), *Serials* 2001, 14(2) 163-177, disponible electrònicament a: <http://www.catchword.com/cgi-bin/linker?ini=uksg&reqidx=/catchword/uksg/09530460/v14n2/s14/p163>
Xenidou-Dervou, C., Consortial journal licensing: experiences of Greek academic libraries, *Interlending & Document Supply* 2001, 29(3)120-125, disponible electrònicament a: <http://www.emeraldinsight.com/0264-1615.htm>. DOI 10.1108/02641615110400310